

ETISK RÅD

AVGJØRELSE I SAK NR. 2017/3

Klager: NN

Innklaget: Netfonds Bank AS
v/ Advokatfirmaet Wiersholm
Postboks 1400 Vika
0115 Oslo

Saken gjelder: Klage på rådgivning og markedsføring i forbindelse med overføring av aksjer fra VPS-konto til en kapitalforsikringskonto.

Etisk Råd er satt med følgende medlemmer:

Geir Woxholth (Prof. dr. juris) (leder)
Arne Lien
Per Christian Johannesen
Roar Hatling

I

Saken gjelder klage på rådgivning og markedsføring fra Netfonds' side i forbindelse med klagers overføring av aksjer fra klagers VPS-konto til en kapitalforsikringskonto.

II

Klagers anførsler:

Klager hevder at han fikk manglende informasjon om utløsning av skattepliktig gevinst ved overføring av aksjer stående på VPS-konto hos Netfonds til en kapitalforsikringskonto i Netfonds Livsforsikring AS. Klager ville ikke utført transaksjonen dersom han hadde fått riktig og tilstrekkelig informasjon fra foretaket. Den uriktig/manglende informasjonen medførte at klager fikk et skattekrav på NOK 3 073 782, samt utgifter til advokat.

Klager anfører at Netfonds' markedsføring av «investeringskonto» var villedende, og at foretaket har utøvd klanderverdig rådgivning overfor ham i forbindelse med transaksjonen vinteren 2016. Det anføres at begge deler er brudd på god forretningsskikk og i strid med verdipapirhandelloven (vphl) § 10-11 tredje ledd, hvoretter verdipapirforetak skal påse at «*all informasjon til kunder eller potensielle kunder er korrekt, klar og ikke villedende*».

Klager opplyser at han i perioden 2007-2016 kjøpte aksjer i det tidligere amerikanske selskapet «WR-Entertainment» for ca. NOK 1,7 millioner. Selskapet ble senere omdannet til et norsk aksjeselskap, og klagers aksjebeholdning ble i januar 2016 flyttet til en VPS-konto i Netfonds. Verdiene av aksjene i WR-Entertainment AS steg betraktelig i denne perioden.

Klager viser til at Netfonds vinteren 2016 reklamerte på sine nettsider for «*Investeringskonto med kapitalforsikring*» med følgende overskrift:
«*Netfonds tilbyr investeringskonto med utsatt beskatning og lavere skatt*».

Klager viser videre til følgende utsagn fra markedsføringen, som er hentet fra skjermbilde fra Netfonds' nettsider:

Investeringskonto tilbys av Netfonds Livsforsikring AS

- *Gevinstbeskatning skjer først når pengene tas ut av kontoen.*
- *Netfonds gjør alt av ligningsarbeid og fører regnskap med kontoen.*
- *Den enkelte kontoeier forvalter selv sin kapital og bærer risikoen for investeringene*

(...)

Følgende regler gjelder:

- *Ingen bindingstid eller uttaksbegrensninger*
- *Utsatt beskatning på gevinster*
- *Kildeskatt på utbytte blir automatisk trykket for enkelte utenlandske selskaper*
- *Kildeskatten blir ikke automatisk refundert, men det kan være mulig å kreve kredittfradrag (RF-1147)*

Klager så den ovennevnte markedsføringen på Netfonds' nettsider, og tok den 25. januar 2016 kontakt med foretaket på telefon og snakket med kundebehandler. Av lydfilen fremkommer følgende:

Klager: *Hei, det er (NN). Jeg lurer på sånne kapitalforsikring som dere driver og reklamerer med. Er det noe som jeg trenger som bruker hos dere?*

Kundebehandler: *Trenger og trenger, det er litt bedre skattevilkår.*

Klager: *Ja, det var det jeg lurte på. Er det 25 hvis man har den forsikringen, og 28 hvis man ikke har det?*

Kundebehandler: *Ja, det stemmer og så betaler du ikke skatt før du tar ut pengene. Slik at hvis du setter inn pengene i dag, så kan du handle frem og tilbake (noe uklart) og så tar du pengene ut om ti år, så skatter du ikke hvert år slik du gjør på en vanlig konto.*

Klager: *Hvor mye koster det å ha det?*

Kundebehandler: *0,2 per år.*

Klager: *Så når du har 20 millioner, så blir det...?’*

Kundebehandler: *Har du 20 millioner kan vi sikkert finne en ordning.*

Klager: *Akkurat nå er det 20 millioner og den vil jo øke etter hvert som vi nærmer oss filminnspillingen.*

Kundebehandler: *Det blir 40 000 per år.*

Klager: *Men får man vesentlig lavere skatt?*

Kundebehandler: *Ja, altså.*

Klager: *Hvor mye må jeg skatte av 20 millioner i sånn derreformuesskatt? Er det ikke sånn det funker a?*

Kundebehandler: *Det har du jo fortsatt, men det er slik at – si du har et år hvor du tjener 10 millioner. Nei, si 2 millioner i avkastning. Si du har realisert posisjonen også slik at du skal betale 28% på de to millionene. Med på en kapitalforsikring som behøver du ikke betale noe skatt overhodet nå. Det er først etter at du tar ut pengene at du skal betale 25% av det som kontoen har steget i verdi. La oss si at aksjene har steget til 30 millioner, da er det 10 millioner som du kan anse som en gevinst og da er det 25% av 10 millioner.*

Klager: *Men skal pengene stå på den kontoen jeg har?*

Kundebehandler: *Si at du skulle avslutte hele kontoen etter 10 år. Da tar du ut 30 millioner, da har du gjort en gevinst på 10 millioner og skal skatte 2,5 million. Om du skulle gjøre dette på en vanlig konto og skatte 28% hvert år fordi du realiserer posisjonen hvert år, så blir det 28% hvert år så da får man ta regnestykket, man kan jo ikke si at man sparer så og så mye, fordi det beror på hvilken tidsperiode man realiserer på også.*

Klager: *Okei. Fordi det er de pengene du realiserer som du skal skatte av?*

Kundebehandler: *Ja, på en vanlig konto så skatter man jo når man realiserer. Si at du kjøper Norsk Hydro i dag og så realiserer du det om 3 år. På en vanlig konto realiserer eller skatter du først når du realiserer, men hvert år. Slik at det har ulike (.....) men det er klart at skatten blir lavere definitivt på en kapitalforsikring. Om du har (....) kommer du til å skatte mindre. Så må du regne inn de 0,2% som er totalkostnaden (....) men det kommer til å bli mindre.*

Klager: *Så hvis det blir 100 millioner da blir det mindre? I løpet av noen år er det fort opp i 100 millioner.*

Kundebehandler: *Du mener om du hadde hatt 100 millioner så ville hva da vært mindre?*

Klager: *Nå har jeg 20 millioner, men i løpet av en femårsperiode så blir det hvert fall 100 millioner og kanskje enda mer.*

Kundebehandler: *Ja, som du skal sette inn eller?*

Klager: *Ja, det kommer – aksjene kommer til å øke mye.*

Kundebehandler: *Ja. Det vanskelig å si, men ja det er mulig at det skulle kunne bli lavere administrasjonsgebyr om du har 100 millioner.*

Klager: *Okei, men det må forhandles med?*

Kundebehandler: *Ja.*

Klager: *Ja, jeg spør jeg er dum – jeg er veldig fersk i dette her skjønner du. Må prøve å lære litt. Må snakke med noen som kan litt mer enn meg.*

Kundebehandler: *Ja, men som sagt.*

Klager: *Jeg skal snakke med noen kamerater som driver med det samme.*

Kundebehandler: *Ja, du får bare komme tilbake.*

Samtale avsluttes.

Klager mener det fremgår av utskrift av samtalen at han ønsker å finne ut hva overføring fra VPS-kontoen til investeringskontoen ville medføre for ham av skattemessige utgifter. Kundebehandler nevnte ikke at overføringen i realiteten ville innebære et salg som utløste plikt til å betale gevinstbeskatning. Klager informerte kundebehandler om den daværende verdien av hans aksjebeholdning, som var på ca. 20 millioner kroner, hvilket klager mener synliggjorde for Netfonds at klagers skattepliktige gevinst ville bli vesentlig ved overføring til investeringskontoen.

Den 25. april ringte klager Netfonds på nytt. Av lydfilen fremgår følgende:

Kundebehandler: *Netfonds det er (X).*

Klager: *Det er (NN), god dag. Jeg har brukernavn (Y) og lurert på dette kapitalforsikringskonto.*

Kundebehandler: *Ja vent litt*

(pipetone)

Kundebehandler (ny): *Hallo*

Klager: *Jeg lurte på sånn kapitalforsikringskonto som dere driver og reklamerer for, for å få mindre skatt og sånt. Jeg har vanlig konto hos dere i dag og hvordan fungerer det som vanlig (uklart).*

Kundebehandler: *Først må du bli vanlig kunde. Er du det fra før?*

Klager: *Ja, jeg er vanlig kunde.*

Kundebehandler: *Ja, da går du inn på investeringskonto bare. Og så trykk her på åpne konto i dag.*

Klager: *Tegn konto her står det..?*

Kundebehandler: *Stemmer.*

Klager: *Jeg holdt på å si.... blir alt som vanlig å bruke, sånn kjøp og salg som før eller?*

Kundebehandler: *Stemmer. Alt som vanlig konto. Forskjellen er at du ikke kan kjøpe dyrere produkter. Du kan ikke kjøpe (uklart), eller jo- det kan du. Det er ikke belåning helt ennå, men det kommer etter hvert.*

Klager: *Nei, altså jeg har masse aksjer som blir mere verdt etter hvert og det kan være greit å få mindre skatt på etter hvert. Det var det jeg tenkte på.*

Kundebehandler: *Ja, riktig.*

Klager: *Og at dere skulle følge opp og sende informasjon inn til myndighetene skjønte jeg?*

Kundebehandler: *Stemmer, det gjør vi også. Du får et par tall som du legger inn i selvangivelsen og det er det. Du trenger ikke gjøre noe mer enn det. Så absolutt, det er et produkt vi anbefaler.*

Klager: *Ja, det skjønner jeg - man sparer jo skatt?*

Kundebehandler: *Ja, ikke sant.*

Klager: *Men, altså når du da oppretter en konto så skjer det nesten akkurat som vanlig kjøp og salg altså, det skjer ikke noe annet.*

Kundebehandler: *Nei, det skjer ikke noe annet. Det eneste som er forskjellen er at det er et grønt banner så du vet at du er inne på investeringskontoen din, men ellers så er alt helt likt.*

Klager: *Ellers så er alt helt likt. Nei, men da får jeg gjøre det da. Da tar jeg sjansen. Tenkte bare det var greit å spørre først.*

Samtale avsluttes.

Klager viser til at det fremgår av samtalen at kunderådgiver satt med tilgang til klagers nettbank, og hadde nok en anledning til å gjøre klager oppmerksom på at overføringen ville utløse gevinstbeskatning. Klager besluttet å foreta transaksjonen, som ble utført i hans nettbank i Netfonds samme dag.

Aksjene i WR-Entertainment falt betraktelig i verdi etter dette. I mars 2017 fikk klager informasjon om at det for skattemelding 2016 var lagt til grunn en skattepliktig gevinst på NOK 12 519 140 ved overføring av aksjene. Dette medførte et skattekrav på NOK 3 073 782. Som følge av at aksjenes verdi falt like etter overføringen til investeringskontoen, opplyser klager at han står uten mulighet til å realisere aksjene for å gjøre opp skattekravet. Klager hevder han ikke var kjent med at overføringen utløste plikt til å betale gevinstbeskatning.

Klager anfører at Netfonds markedsføring av produktet er villedende. Det vises til at det ble gitt opplysninger om enkelte skatterettslige sider ved produktet, for eksempel henvisning til kildeskatt og virkningen ved avvikling av kontoen, men informasjon om at overføringen til kontoen innebar et salg som utløste plikt til å betale gevinstbeskatning fremkommer ikke på en klar måte. Etter klagers syn fikk gjennomsnittsforbrukeren en berettiget forventning om at informasjonen som ble gitt dekket de sentrale skattemessige virkningene ved en overføring. Videre gir markedsføringen inntrykk av at produktet er fri for skattemessige ulemper, og at det kun er tale om skattemessige fordeler.

Klager anfører videre at Netfonds har utøvd særlig klanderverdig rådgivning overfor ham i forbindelse med transaksjonene vinteren 2016. Klager er av den oppfatning at hans henvendelse direkte til Netfonds utløste en særlig plikt for foretaket for å sørge for at riktig informasjon ble gitt. Klager viser i denne forbindelse til Rt.1988 s. 7.

Det vises også til at kundebehandlere fikk tilgang til informasjon om klagers beholdning på VPS-kontoen, da klager i samtalen oppga brukernavn. Klager ga et klart inntrykk av at han ikke har kjennskap til skatterett, og at han foretok transaksjonen for å spare skatt. Kundebehandleren nevnte på ingen måte at overføringen innebærer en transaksjon som igjen medfører gevinstbeskatning.

Klager viser til at han var klar over at et alminnelig salg av aksjene ville innebære at han måtte betale gevinstbeskatning. Det sentrale er at klager ikke fikk tilstrekkelig og klar informasjon om at det nettopp var virkningene av overføringen fra VPS-kontoen. Ordet «gevinstbeskatning» ble ikke nevnt én gang i samtalen med Netfonds. Klager mener at hans misoppfatning av de skatterettslige sidene ved transaksjonen burde vært oppdaget av Netfonds kundebehandlere. Misoppfatningen kunne vært avverget ved at kundebehandleren ga informasjon om at transaksjonen innebar et salg av aksjene, og at dette ville innebære en skatteplikt som ble utløst der og da. At klager måtte betale skatt av den gevinst han hadde på aksjene frem til 25. april 2016, fremkom aldri på en tydelig måte i samtalen med Netfonds. I tillegg burde dette aspektet ved en overføring vært fremhevet tydeligere i markedsføringen av produktet.

III

Innklagedes anførsler:

Netfonds er uenig i at foretaket har brutt kravene som stilles til god forretningsskikk etter vphl § 10-11.

Netfonds viser til at klagers disposisjoner må ses i lys av hans forventninger til WR-Entertainment aksjene. Det opplyses at WR-Entertainment planla å filmatisere bøkene om cowboyfiguren Morgan Kane. Selskapet ble tatt opp til handel på markedsplassen Merkur Markets på Oslo Børs 13. januar 2016. Ved opptak til handel var aksjekursen 14,95 kroner. Etter kun to dager var kursen falt til 3,00 kroner. Siden har aksjen svingt noe i verdi, men totalt sett falt til en kurs per i dag (18. oktober 2017) på 0,38 kroner.

Klager hadde en urealisert gevinst på aksjene i april 2016, men forventet at de ville fortsette å stige vesentlig fra ca. 20 millioner kroner til mer enn 100 millioner kroner om fem år. Netfonds er av den oppfatning at klager, både på Netfonds hjemmesider og i telefonsamtaler med kundebehandlere, fikk korrekte og relevante opplysninger om hvilke fordeler en investeringskonto ville gi ham i den forbindelse. Netfonds mener at klager var klar over at overføringen fra en alminnelig aksjekonto til investeringskontoen innebar en realisasjon, som for ham ville utløse gevinstbeskatning.

Netfonds opplyser at på en alminnelig aksjekonto vil ethvert salg av aksjer innebære en realisasjon, som vil si at disposisjonen utløser gevinstbeskatning dersom salget gir gevinst og mulighet for fradrag dersom man selger med tap. En overflytting av aksjebeholdningen fra en alminnelig konto til en investeringskonto innebærer et salg av aksjene fra den alminnelige kontoen til investeringskontoen. Når aksjene flyttes over til en investeringskonto, som er en kapitalforsikringskonto, blir forsikrings-selskapet teknisk sett eier av aksjene. Aksjene inngår da i en livsforsikring med investeringsvalg for kunden. Kunden kan selge og reinvestere aksjer uten at dette anses som realisasjon av aksjen. Først når kunden tar ut midler av kontoen foreligger det en realisasjon i skattemessig forstand. Selve skattesatsen for avkastning på investeringskontoen er lavere enn skattesatsen for aksjegevinster ved alminnelig salg av aksjer.

Når det gjelder klagers anførsel om at informasjonen om investeringskonto på Netfonds nettsider er villedende, så bestrider Netfonds dette.

På tidspunktet da klager flyttet aksjebeholdningen sin, opplyser Netfonds at produktet investeringskonto blant annet var markedsført som følger på Netfonds' nettsider. (Dette bestride ikke av klager):

På en investeringskonto (kapitalforsikring) kan du handle aksjer og fond like enkelt som du gjør på en vanlig aksjekonto. Hovedforskjellen blir nå at du kan spare opptil 3,75% i skatt og selv velge når du ønsker å realisere gevinst eller tap.

- ✓ Redusert skattesats til 25% (mot 28,75% på vanlig aksjekonto)
- ✓ Utsatt beskatning på utbytte og gevinster til pengene tas ut av kontoen.
- ✓ Du slipper arbeid med selvangivelsen. Vi rapporterer på dine vegne.
- ✓ Blant markedets laveste kurtasjesatser

Trykk her for å åpne en konto i dag!

Du kan kostnadsfritt overføre dine aksjer til Investeringskonto her.

Merk at ved overførsel av aksjer til Investeringskonto vil det medføre en realisasjon

Foretaket viser til at den aktuelle informasjonen gjelder opplysninger om produktet investeringskonto som sådan, og ikke forflytningen fra en alminnelig aksjekonto til en investeringskonto. Det vises til at på tidspunktet da klager flyttet aksjebeholdningen sin, fremgikk det blant annet på nettsidene at «ved overførsel av aksjer til investeringskonto vil det medføre en realisasjon». Når kunden trykker seg videre for faktisk å gjennomføre flyttingen, får han ifølge Netfonds opp følgende bilde:

The screenshot shows the Netfonds Bank website interface. The main content area displays account information for 'WR Entertainment WRE-ME.MERK' with a current value of 1.035. A transaction is confirmed: 'Flytt til: Netfonds Liv [redacted] kapitalforsikringskonto'. Below this, a note states: 'Flytting av aksjer fra depot hos Netfonds Bank til Livkonto innebærer en realisasjon av aksjeposten. Det vil si, de vil bli solgt fra depotet, pengene vil bli overført til Livkontoen, og de vil bli kjøpt der. Som omsetningskurs vil referansekurs på børsen brukes. Det vil ikke bli lagt til noen kurtasje for denne transaksjonen.'

Netfonds har fremlagt en logg som viser at klager 25. april 2016 var inne på denne siden i ca to minutter, i tillegg til at han samme dag var inne på siden like før overflytting av aksjene.

I følge Netfonds er det denne informasjonen klager og samtlige andre kunder har blitt presentert for når de har lest om investeringskonto og før de eventuelt har foretatt overflytting

av sine aksjer fra en alminnelig aksjekonto til en investeringskonto. Netfonds viser til at det tydelig fremgår at en overflytting av aksjebeholdning fra en alminnelig aksjekonto til en investeringskonto innebærer en realisasjon. Når kunden skal foreta den faktiske overflyttingen, får han tydelig beskjed om at forflytningen innebærer en *realisasjon*, at aksjene *selges* fra aksjekontoen og *kjøpes* på investeringskontoen, samt hvilken kurs som benyttes. Netfonds mener at deres kunder må forventes å forstå at et salg og kjøp til en bestemt kurs eksponerer selgeren for en skatterisiko. Foretaket viser til at det bekreftes at kundene forstår dette ved det faktum at av 695 kunder som har flyttet aksjebeholdningen, så er klager den eneste som har klaget over at han ikke var informert om at forflytningen utløser gevinstbeskatning. Netfonds mener det er ingen grunn til å tro annet enn at klager forstod det samme som de 694 andre kundene.

Netfonds avviser også at foretaket har utøvd særlig klanderverdig rådgivning overfor klager, ved at kunderådgiverne ikke opplyste at overføringen til investeringskontoen medførte gevinstbeskatning. Netfonds viser til at selve overføringen ikke var tema i samtalen med kundebehandlerne, og klager etterspurte heller ikke dette. I følge Netfonds fremgår det tydelig i dialogen mellom klager og Netfonds, at klager er opptatt av de langsiktige skattemessige effektene av en investeringskonto kontra en vanlig aksjekonto. Kundebehandlerne hadde således ingen oppfordring til å uttale seg spesielt om selve overflyttingen. Kunderådgiveren sa likevel uttrykkelig at «...*på en vanlig konto skatter man når man realiserer*». Videre driver ikke Netfonds individuell skatterådgivning. Netfonds hadde heller ikke tilgang til klagers kostpris, da aksjene var kjøpt utenfor Netfondssystemet. Netfonds kan gi råd om de generelle skattemessige effekter av de ulike kontotypene, at overføringen innebærer en realisasjon og at skatteinngangen etter overflyttingen resettes, noe kundebehandlerne gjorde i det aktuelle tilfellet.

Når det gjelder klagers henvisning til Rt. 1988 s.7 så gjelder den en eiendomsmeglers ansvar for gevinstbeskatning hans klient ble ilagt ved salg av en eiendom. Høyesterett legger i dommen til grunn at eiendomsmegleren skulle ha gjort oppmerksom på at salget ville utløse gevinstbeskatning. Dommen er svært konkret begrunnet, blant annet i at eiendomsmegleren var godt kjent med at klienten hadde behov for den fulle og hele salgssummen til å kjøpe ny eiendom, og at eiendomsmegleren hadde en skatteadvokat som konsulent knyttet til sin virksomhet. Høyesterett uttaler eksplisitt at avgjørelsen er begrunnet ut fra de konkrete omstendigheter som forelå og at slik rådgivning ikke ligger innenfor det som alminnelig forventes.

Netfonds kundebehandlere hadde ikke konkret kjennskap verken til klagers kostpris, hans planer eller økonomi. I motsetning til eiendomsmegleren i den nevnte dommen, hadde Netfonds ingen oppfordring til eksplisitt å gjøre oppmerksom på risikoen for gevinstbeskatning. Netfonds kan på denne bakgrunn ikke se at den nevnte avgjørelsen har noen overføringsverdi til klagers tilfelle.

IV

Etisk Råd bemerker:

Klager innga klage ved brev 25. september 2017. Netfonds har inngitt tilsvar i brev 18. oktober 2017. I tillegg til dette har partene kommentert hverandres anførsler i samsvar med behandlingsreglene for Etisk Råd § 3-3 tredje ledd.

Det bemerkes at det ligger utenfor Rådets kompetanse å treffe beslutning om erstatning eller om annen kompensasjon skal ytes jfr behandlingsreglene for Etisk Råd § 4-1 første ledd.

Spørsmålet Etisk Råd skal ta stilling til er om informasjonen på Netfonds' nettside vedrørende markedsføringen av foretakets «investeringskonto», samt foretakets muntlige informasjon til klager i to telefonsamtaler, er i samsvar med god forretningsskikk i verdipapirhandelloven § 10-11 tredje ledd. Bestemmelsen lyder:

«Verdipapirforetak skal påse at all informasjon til kunder eller potensielle kunder er korrekt, klar og ikke villedende. Markedsføringsinformasjon skal tydelig angis som sådan».

Det vises også til verdipapirforskriften § 10-9, som blant annet gir nærmere regler knyttet til vphl § 10-11 tredje ledd. Blant annet fremgår det av bestemmelsens første ledd at ...

«Alle former for informasjon, herunder markedsføringsinformasjon, rettet mot foretakets eksisterende eller potensielle kunder skal:

....

(c) være tilpasset kunnskapsnivået til den relevante kundekrets».

Den sentrale formuleringen i lovteksten som Etisk Råd må forholde seg til er om informasjonen er ”korrekt, klar og ikke villedende”. Klagers anførsel er at den gitte informasjonen er ”villedende”, mens innklagede har bestridt dette.

I norsk rett bruker man å sondre mellom på den ene siden feilaktige opplysninger, dvs at det positivt er gitt en opplysning som ikke stemmer med virkeligheten, og på den andre siden tilbakeholdelse av opplysninger, dvs en svikt som består i en unnlattelse av å avgi korrekt og dekkende informasjon.¹ Informasjon kan bli ansett som ”villedende” både hvor det er tale om positivt avgitte feilaktige opplysninger og tilbakeholdte opplysninger, men i praksis er ofte situasjonen den at villedelsen innebærer at kombinasjon av disse to forholdene: Det er gitt enkelte opplysninger som ikke helt stemmer og det er samtidig tilbakeholdt enkelte opplysninger av betydning, samlet sett vil det kunne innebære at informasjonen må anses ”villedende”.

Verdipapirhandelloven § 10-11 tredje ledd definerer ikke nærmere hva som menes med at informasjonen ”ikke” må være ”villedende”. Dette må bedømmes på grunnlag av forskriften, jfr foran og nedenfor, rettspraksis og juridisk teori. Det rettslige utgangspunktet er at den opplysningen det er tale om, som altså er feilaktig eller tilbakeholdt, må være av *vesentlig betydning* for den annen kontraktspart, her kunden.² Men det er ikke noe krav om at den annen part – her foretaket – kan bebreides for feilinformasjonen og/eller tilbakeholdelsen.³ Derimot gjelder det et alminnelig krav om at opplysningene må ha vært *motiverende* for parten – innvirkningskravet. Det vil si at opplysningssvikten må antas å ha innvirket på partens holdning til å inngå avtalen,⁴ typisk at det må antas at han ikke hadde inngått avtalen, dersom han hadde kjent til de virkelige forhold. Når det gjelder tilbakeholdte opplysninger gjelder også et alminnelig krav om at det dreier seg om opplysninger som parten ut fra

¹ Se f eks Hagstrøm, Obligasjonsrett, annen utgave, Oslo 2011, s 144 og 147.

² Jfr f eks Hagstrøm, Obligasjonsrett, annen utgave, Oslo 2011, s 144-145 og s 147.

³ Jfr f eks Hagstrøm, Obligasjonsrett, annen utgave, Oslo 2011, s 144.

⁴ Jfr f eks Hagstrøm, Obligasjonsrett, annen utgave, Oslo 2011, s 145 og s 148.

forholdene *hadde grunn til å regne med å få*.⁵ Medlemmene Woxholth og Johannesen legger det som her er fremholdt til grunn som normerende for om den i saken avgitte informasjon kan sies å være (ikke) ”villedende”.

Medlemmene Lien og Hatling viser til at det ”må forventes at en aksjeinvestor kjenner til sammenhengen mellom realisasjon og gevinstbeskatning”. Til dette vil medlemmene Woxholth og Johannesen bemerke at saken ikke dreier seg om en slik sammenheng på et generelt nivå, men om en potensiell skatteplikt ved overgang til en spesiell ”investeringskonto” som innklagede her har lansert og markedsført. Saksforholdet må derfor bedømmes konkret, noe medlemmene Woxholth og Johannesen legger opp til i det følgende.

Medlemmene Lien og Hatling har også vist til verdipapirforskriften § 10-9, om at informasjon til kunder skal være tilpasset kunnskapsnivået til den relevante kundekrets, og til at forskriften utdyper vphl § 10-11 tredje ledd. De to medlemmene følger opp med å si at det ”altså ikke [er] den konkrete kunden informasjonen skal være tilpasset, men heller «målgruppen» for det aktuelle produktet”. På dette punktet viser de to medlemmene også til at verdipapirforskriften § 10-9 gjennomfører MiFID I⁶ regelverket, og at gjennomføringsdirektivet til MiFID I⁷ artikkel 27 nr 2, foreskriver at informasjon til kunder skal:

«.. be sufficient for, and presented in a way that is likely to be understood by, the average member of the group to whom it is directed, or by whom it is likely to be received».

De to medlemmene presiserer så at det forannevnte ” er veiledende for forståelsen av hvor presis informasjonen må være tilpasset den aktuelle kundekretsen for et produkt. Det er altså ikke noe absolutt krav til at alle medlemmene av den relevante kundekretsen skal forstå all informasjon.”

Til dette vil medlemmene Woxholth og Johannesen bemerke at forskriften og MiFID-regelverket legger opp til et *minstemål* når det gjelder nivået for og innholdet i foretakenes informasjonsplikt overfor kundene. Et slikt minstemål må naturlig nok tilpasses ulike kundegruppers forutsetninger og innsikt, slik regelverket legger opp til. Forskriften og MiFID-regelverket kan imidlertid ikke på noen måte oppfattes som en *uttømmende* regulering av foretakenes plikter når det gjelder grensen for foretakets informasjonsplikt etter verdipapirhandeloven § 10-11 tredje ledd når det her heter:

«Verdipapirforetak skal påse at all informasjon til kunder eller potensielle kunder er korrekt, klar og ikke villedende».

Det synes å fremgå at medlemmene Lien og Hatling er enige i at forskriften ikke innebærer en uttømmende regulering når de uttaler:

⁵ Jfr f eks Hagstrøm, Obligasjonsrett, annen utgave, Oslo 2011, s 148.

⁶ Markets in Financial Instruments Directive (2004/39/EU)

⁷ 2007/73/EU

”Det er altså ikke noe absolutt krav til at alle medlemmene av den relevante kundekretsen skal forstå all informasjon.”

De to medlemmene velger imidlertid ikke å trekke konsekvensen av at forskriften ikke er uttømmende, ved å forholde seg til norsk retts alminnelige regler om hvor grensene for opplysningsplikt i kontraktuelle forhold trekkes. Etter medlemmene Woxholth og Johannesens oppfatning er det nødvendig å gjøre dette, nettopp for å presisere innholdet i standarden i verdipapirhandelloven § 10-11 tredje ledd. Medlemmene Woxholth og Johannesens syn på dette vil bli utviklet i det følgende.

Som fremstillingen nedenfor vil vise, er det ikke gitt positivt uriktige opplysninger fra innklagede til klager i denne saken. I den grad opplysningene kan anses som villedende, må det derfor primært være fordi det er tilbakeholdt informasjon, i det aktuelle tilfellet at realisasjonen av aksjene potensielt ville medføre gevinstbeskatning på klagers hånd. Bedømmelsen av dette må skje konkret i relasjon til den aktuelle klageren. Blant annet må det tas hensyn til hva slags produkt det gjelder og hvilken sakkunnskap klager besitter, jfr verdipapirforskriften § 10-9, se foran.

Det er grunn til å presisere at spørsmålet som skal behandles, jfr foran, ikke lar seg løse ved at det *enten* foretas en vurdering av om informasjonen på Netfonds nettside oppfyller kravene til ”ikke” å være ”villedende” *eller* ved at det foretas en vurdering av om den muntlig avgitte informasjonen i de to telefonsamtalene oppfyller kravene til ”ikke” å være ”villedende”. Det er utvilsomt den *samlede* bedømmelsen av begge disse forholdene som utgjør vurderingstemaet. F eks kan man teoretisk godt tenke seg at informasjonen på nettsidene er presis og dekkende nok, men at informasjonen gitt muntlig i telefonsamtalen(e) må anses villedende, med den følge at den samlede informasjon som kunden har mottatt må anses for å være villedende. Teoretisk kan man f eks også tenke seg det omvendte; at informasjonen på nettsidene må anses villedende, men at den muntlige informasjonen isolert sett er klar og presis nok – slik at denne retter opp det villedende inntrykket nettsiden eventuelt gir. Det er på denne bakgrunn klart at Etisk Råd må foreta en samlet vurdering av all den informasjon klager har mottatt fra innklagede i sakens anledning. Rent teknisk er det likevel hensiktsmessig å foreta en bedømmelse som tar for seg begge de to elementene for informasjonsformidling for seg – nettsiden og telefonsamtalene – før man deretter bedømmer elementene i sin sammenheng.

Medlemmene Woxholth og Johannesen går etter dette først over til å bedømme den informasjon som (isolert) er gitt på Netfonds nettsider, deretter vil den muntlig avgitte informasjon bli vurdert, og til slutt vil det bli foretatt en samlet bedømmelse.

Når det gjelder opplysningene på Netfonds nettside, har klager opplyst at det vinteren 2016 ble reklamert for ”Investeringskonto med kapitalforsikring” med overskriften:

”Netfonds tilbyr investeringskonto med utsatt beskatning og lavere skatt.”

Blant de øvrige opplysningene som fremkom på nettsiden var i følge klager følgende:

”Investeringskonto tilbys av Netfonds Livsforsikring AS

- *Gevinstbeskatning skjer først når pengene tas ut av kontoen.*
- *Netfonds gjør alt av ligningsarbeid og fører regnskap med kontoen.*
- *Den enkelte kontoeier forvalter selv sin kapital og bærer risikoen for investeringene*

....

Følgende regler gjelder:

- Ingen bindingstid eller uttaksbegrensninger
- Utsatt beskatning på gevinster
- Kildeskatt på utbytte blir automatisk trukket for enkelte utenlandske selskaper
- Kildeskatten blir ikke automatisk refundert, men det kan være mulig å kreve kredittfradrag (FR-1147).”

Medlemmene Woxholth og Johannesen bemerker at isolert sett er det intet i denne markedsføringen som fremstår som ”villedende” i lovens forstand. De avgitte opplysningene er således isolert sett korrekte.

Netfonds har for sin del opplyst at produktet investeringskonto blant annet var markedsført som følger på Netfonds nettsider:

”Netfonds Liv

- Ønsker du lavere skatt?
- Tegn kapitalforsikring i dag!
- På en investeringskonto (kapitalforsikring) kan du handle aksjer og fond like enkelt som d gjør på en vanlig aksjekonto. Hovedforskjellen blir nå at du kan spare opptil 3,75% i skatt og selv velge når du ønsker å realisere gevinst eller tap.
- Redusert skattesats til 25% (mot 28,75 på vanlig aksjekonto).
- Utsatt beskatning på utbytte og gevinster til pengene tas ut av kontoen.
- Du slipper arbeid med selvangivelsen. Vi rapporterer på dine vegne.
- Blant markedets laveste kurtasjesatser-

Trykk her for å kunne åpne en konto i dag!

Du kan kostnadsfritt overføre dine aksjer til investeringskonto.

Merk at ved overførsel av aksjer til investeringskonto vil det medføre en realisasjon”.

Medlemmene Woxholth og Johannesen bemerker at det heller ikke her kan sies å være avgitt opplysninger som isolert kan anses som ”villedende” – opplysningene er isolert sett korrekte.

Når kunden trykker seg videre for faktisk å gjennomføre flyttingen, får kunden opp et bilde som viser at aksjene flyttes til ”NN’s kapitalforsikringskonto”. Det gis samme sted opplysning om at ...

”Flytting av aksjer fra depot hos Netfonds Bank til Livkonto innebærer en realisasjon av aksjeposten. Det vil si at de vil bli solgt fra depotet, pengene vil bli overført til Livkontoen, og de vil bli kjøpt der. Som omsetningskurs vil referansekurs på børen brukes. Det vil ikke bli lagt til noen kurtasje for denne transaksjonen”.

Medlemmene Woxholth og Johannesen bemerker at heller ikke disse opplysningene isolert bedømt kan sies å være ”villedende” – opplysningene er isolert sett korrekte.

Medlemmene Woxholth og Johannesen bemerker likevel at man ved å gjøre bruk av begrepet "realisasjon" og "realisasjon av aksjeposten" ikke har foretatt den presisering at en slik realisasjon etter skattelovgivningen vil kunne utløse gevinstbeskatning. Det kan derfor spørres om den manglende presiseringen på dette punkt kan sies å innebære en tilbakeholdelse av informasjon som medfører at den avgitte informasjonen vil måtte anses som "villedende".

Medlemmene Woxholth og Johannesen ser ikke grunn til å ta et alminnelig og generelt standpunkt til om denne manglende presiseringen på nettsidene isolert kan sies å være "villedende". Disse medlemmene vil på dette punkt nøye seg med å slå fast at det hadde vært en fordel, dersom det hadde vært gitt en presisering av at en realisasjon impliserer et fravær av skatterettslig kontinuitet – en diskontinuitet – som i praksis vil kunne føre til gevinstbeskatning på kundens hånd.

Det er tre grunner til at medlemmene Woxholth og Johannesen ikke finner grunn til å ta standpunkt til om den nevnte manglende presiseringen på nettsiden isolert kan anses som "villedende".

Den første grunnen er at spørsmålet Rådet skal ta stilling til ikke er om opplysningene på nettsiden som sådanne er "villedende", i og med at spørsmålet om informasjonen har vært "villedende" må bedømmes konkret ut fra produkt og hvem som er klageren. Det skal altså ikke vurderes om Netfonds nettside som sådan fremstår "villedende". F eks vil det ikke kunne sies at nettsidens opplysninger er villedende, dersom det dreier seg om en erfaren og profesjonell kunde med god innsikt i hvordan verdipapiriromsetning fungerer. Dette vil imidlertid kunne stille seg annerledes når det gjelder en kunde med liten eller ingen erfaring fra markedet eller transaksjoner av den aktuelle typen.

Den andre grunnen er at det ikke være avgjørende om nettsidens opplysninger isolert anses for *ikke* å være villedende, dersom den muntlige informasjonen gitt i telefonsamtalene, sett i sammenheng med nettsidens opplysninger, samlet, må anses for å være "villedende".

Den tredje grunnen er at det ikke vil være avgjørende om nettsidens opplysning om at det vil skje en "realisasjon av aksjeposten" isolert sett anses for ikke å være villedende, dersom det må legges til grunn at kunden etter å ha satt seg inn i markedsføringsmaterialet og snakket med kundebehandlerne, er i en villfarelse om skatteplikten, og denne ikke blir *oppklart* når kunden så til slutt klikker seg videre og kommer til siden hvor det er gitt opplysninger om at kontobyttet innebærer en "realisasjon av aksjeposten". Hvis ikke kunden forstår at "realisasjon av aksjeposten" potensielt nettopp vil kunne føre til skatteplikt, hjelper det ikke at han får informasjon om at det vil skje en "realisasjon av aksjeposten", hvis han til slutt klikker "flytt". Medlemmene Woxholth og Johannesen vil nedenfor komme tilbake til om kunden var i den posisjon rett før han klikket "flytt", at han etter samtalene med kundebehandlerne fortsatt var i villfarelse om at kontobyttet potensielt ville kunne innebære gevinstbeskatning.

Hvorvidt det kan sies å være avgitt "villedende" informasjon i forhold til klageren, kan etter dette uansett ikke bedømmes uten at Rådet går nærmere inn på en vurdering av de to telefonsamtalene.

Medlemmene Woxholth og Johannesen vil på den foran nevnte bakgrunn vurdere om telefonsamtalene mellom klager og representantene for Netfonds kan sies å formidle

”villedende” informasjon overfor klager. Dette kan ikke gjøres uten at man tar i betraktning klagers profesjonalitet eller mangel på sådan, samt produktets art.

Medlemmene Woxholth og Johannesen legger for sin del til grunn at produktet markedsføres som et produkt med en skattefordel, jfr foran. Disse medlemmene er av den oppfatning at det hovedinntrykket markedsføringen, jfr nettsiden, bærer bud om er at produktet – denne spesielle investeringskontoen – ikke gir andre fordeler fremfor en vanlig aksjekonto enn nettopp skattefordelene. Dette underbygges også klart av den første telefonsamtalen mellom klager og kundebehandler, der klager starter med å spørre om ”sanne kapitalforsikring som dere driver og reklamerer med – Er det noe jeg trenger som bruker hos dere”, noe kundebehandler besvarer ved utelukkende å vise til skattevilkårene: ”Trenger og trenger, det er litt bedre skattevilkår”.

Selv om det klare utgangspunktet må være at et verdipapirforetak ikke plikter å gi en mer spesifikk skatterådgivning, vil det forhold at et produkt spesielt fokuserer på skattefordelene samtidig måtte innebære at foretaket vil ha en viss plikt til å redegjøre for de skattemessige konsekvensene av at en kunde velger å flytte aksjer fra en vanlig aksjekonto vedkommende har til en investeringskonto som den aktuelle. Man kan ikke markedsføre et produkt med skattefordeler, for så å unnlate å gi noen informasjon om de skattemessige konsekvenser av å velge produktet. Spørsmålet som kan reises er derfor hvilke skattemessige råd foretaket må være forberedt på – og pliktig til – å gi.

Medlemmene Woxholth og Johannesen finner ikke grunn til å gå nærmere inn på dette spørsmålet i sin mer generelle form. Det sentrale må være at når foretaket markedsfører et produkt med spesielle skattefordeler, vil det samtidig ha en plikt til å besørge at en kunde som vurderer produktet får tilstrekkelig med presis informasjon til å kunne vurdere om han eller hun bør inngå avtale om nettopp dette produktet. I dette ligger med naturlighet også at foretaket ikke kan tilbakeholde vesentlige opplysninger vedrørende produktet, som kunden ut fra den konkrete omstendigheter hadde grunn til å regne med å få, jfr foran om de grunnleggende rettslige krav når det gjelder opplysningsplikt. Når det gjelder hva kunden kan sies å regne med å få, vil det kunne være avgjørende hvor kyndig kunden er, ikke bare når det gjelder verdipapirhandel, men også når det gjelder de skattemessige konsekvenser av slik handel. Det sistnevnte må legges til grunn fordi det aktuelle produktet nettopp markedsføres som et produkt med skattefordeler.

I det aktuelle tilfellet fremstår kunden ikke bare som lite profesjonell, men den manglende profesjonaliteten kommuniseres direkte overfor kunderådgiver, jfr den første samtalen der kunden uttaler:

”Ja, jeg spør jeg er dum – jeg er veldig fersk i dette her skjønner du. Må prøve å lære litt. Må snakke med noen som kan litt mer enn meg”.

At kunden deretter nevner at han også må snakke med noen kamerater har i denne sammenheng ingen betydning. Det sentrale er ikke bare at kunden rent faktisk har liten erfaring (”er fersk”), men også at dette kommuniseres helt tydelig til kundebehandleren. Dette er et forhold som klart skjerper kundebehandlers aktsomhetsplikt når det gjelder hvilke opplysninger kunden bør kunne gjøre regning med å få.

Kundens manglende profesjonalitet fremkommer også ved at han tydeligvis ikke har noen særlig innsikt i de skattemessige virkningene av verdipapirhandel. Tidligere i samtalen reiser han således spørsmålet om ... ”sånn derre ... formuesskatt?” Kunden forstår

tydeligvis ikke hva slags skattefordel det vil kunne være tale om, i og med at han snakker om formueskatt. Kundebehandler må derfor følge opp ved å forklare at den primære fordelene gjelder utsettelse av gevinstbeskatning. Viktigere er at kunden også synes å være i uvitenhet/villfarelse om gevinstbeskatning ved realisasjon. Kunden er inne på dette spørsmålet når han uttaler:

"Okei. Fordi det er de pengene du realiserer som du skal skatte av"?

Kundebehandler redegjør som svar at ... "på en vanlig konto ... skatter når man realiserer, men hver år"..

Medlemmene Woxholth og Johannesen mener at samtalen viser at kunden befant seg i en fullstendig forvirring når det gjelder de skattemessige konsekvensene av et skifte av konto. Det kan neppe være tvilsomt at kunden ikke kan sies å ha vært klar over at allerede selve kontoskiftet ville innebære en realisasjon som utløser gevinstbeskatningsplikt. Kunden forstår åpenbart ikke at fordelene ved kontoen primært er en utsettelse av skatteplikten, og er i villfarelse om at allerede kontoskiftet vil kunne utløse gevinstbeskatningsplikt. Medlemmene Woxholth og Johannesen er ikke i tvil om at dette gjelder et vesentlig forhold sett med kundens øyne, og det meste taler også for at dette er informasjon som kunden i den foreliggende situasjon må sies å kunne regne med å få. Det sistnevnte spørsmålet må imidlertid også bedømmes på grunnlag av den andre telefonsamtalen som kunden senere hadde med (en annen) kundebehandler.

Medlemmene Woxholth og Johannesen bemerker at den første samtalen mellom kunden og kundebehandleren, jfr foran, er lite spesifikk når det gjelder hvilke aksjer det er tale om. Dette er imidlertid ikke av avgjørende betydning når det gjelder innholdet i foretakets opplysningsplikt, der kravet er at informasjonen ikke må være villedende når det gjelder vesentlige forhold, jfr foran, noe det forhold at en overflytting av aksjene med gevinstbeskatning til følge klart må kunne sies å være. Dette vil rent prinsipielt være vesentlig for klager, uansett hvilke aksjer det er tale om, deres verdi osv. Det er derfor uten relevans at partene ikke mer konkret diskuterte hvilke aksjer det var tale om, deres verdi osv.

Også i den andre samtalen med (en annen) kundebehandler er klager lite spesifikk når det gjelder hvilke aksjer det gjelder, men også i denne samtalen er de skattemessige fordeler som klager kunne forvente å få det sentrale. Klager signaliserer tydelig at det viktige for ham er beskatningen:

"Nei, altså jeg har masse aksjer som blir mere verdt etter hvert og det kan være greit å få mindre skatt på etter hvert. Det var det jeg tenkte på".

Kundebehandler bekrefter ved å uttale:

"Ja, riktig".

Kunden er tydeligvis også opptatt av at investeringskontoen kan tjene samme praktiske formål som aksjekontoen:

"Men, altså når du da oppretter en konto så skjer det nesten akkurat som vanlig kjøp og salg, altså det skjer ikke noe annet".

Kundebehandler bekrefter, ved å uttale:

”Nei, det skjer ikke noe annet. Det eneste som er forskjellen er at det er et grønt banner så du vet at du er inne på investeringskontoen din, men ellers så er alt helt likt”.

Det meste tyder på at kundebehandler ved sitt svar utelukkende har til hensikt å redegjøre for den praktiske gjennomføringen av handler. Men det er tydelig at kunden fortsatt er i villfarelse om at et kontobyttet vil utløse gevinstbeskatning. Når han så svarer:

”Ellers så er alt likt. Nei, men da får jeg gjøre det da. Da tar jeg sjansen. Tenkte bare det var greit å spørre først”.

er det åpenbart at det han sikter til som *ikke* er ”lik” er skattefordelen. Kunden ønsker helt tydelig å ha samme praktiske muligheter for aksjehandel som på aksjekontoen, men å oppnå de skattefordelene foretaket har reklamert for, jfr foran. Samtidig er kunden åpenbart i villfarelse om at et kontobytte vil kunne utløse gevinstbeskatning, noe som tydelig fremgår når de to telefonsamtalene ses i sammenheng– kundens forvirring er slik sett nærmest total. Heller ikke kundebehandleren i den andre samtalen fulgte opp og ga informasjon om at bytte av konto ville innebære potensiell gevinstbeskatningsplikt.

Når man tar kundes manglende profesjonalitet i betraktning og den forvirring som kunden utviste både i den første og i den siste samtalen om de konkrete skattemessige konsekvensene av kontoskiftet, er det troverdig og fremstår som rimelig klart at kunden ikke kan ha forstått at kontobyttet innebar en skattemessig diskontinuitet med skatteplikt som en prinsipiell følge. Kunden stiller således ikke et eneste spørsmål knyttet til problemstillingen om selve kontoskiftet vil kunne utløse skatteplikt, noe som er helt påfallende når han ellers så tydelig kommuniserer at det som betyr noe for ham er den potensielle skattefordelen (samtidig som han kan fortsette med vanlig aksjehandel). På dette punkt er det etter medlemmene Woxholth og Johannesens oppfatning nærliggende at kundebehandleren burde ha forstått at kunden var i villfarelse om nettopp dette spørsmålet. Når kunden i sine spørsmål viser at han er så opptatt av de skattemessige konsekvensene som han var, uten å forstå de mest enkle skattekonsekvenser av kontobyttet – at en realisasjon vil innebære beskatningsplikt – må han kunne forvente å få informasjon som bringer ham ut av denne villfarelsen.

På dette punkt er det å bemerke at reglene om opplysningsplikt ikke stiller noe spesifikt krav om at foretaket ved kundebehandleren må ha vært i ond tro, forsøkt å føre kunden bak lyset, eller i det hele tatt har utvist uaktsomhet. Det er altså ikke noe krav om at foretaket ved kundebehandleren burde ha forstått at kunden var i den aktuelle villfarelsen. Det er tilstrekkelig at det er tale om vesentlige opplysninger som kunden ut fra den foreliggende situasjonen bør kunne gjøre regning med å få. Ut fra den fremstillingen medlemmene Woxholth og Johannesen har gitt foran, er disse medlemmene av den oppfatning at en så uprofesjonell kunde som dette under de foreliggende omstendigheter bør kunne gjøre regning med å bli opplyst om at kontobyttet ville kunne medføre gevinstbeskatningsplikt.

Det kan spørres om det forhold at nettsiden gjør det klart at kontobyttet innebærer en ”realisasjon av aksjeposten” er tilstrekkelig informasjon om skatteplikten, slik at opplysningene som her gis på nettsiden kan sies å bringe klageren ut av den villfarelsen han befant seg i etter å ha lest markedsføringsinformasjonen og snakket med kundebehandlerne.

Medlemmene Woxholth og Johannesen er av den oppfatning at for mange kunder, antagelig de fleste, vil en slik opplysning få dem til å forstå at en realisasjon til en bestemt kurs innebærer at aksjene selges fra aksjekontoen og kjøpes på investeringskontoen. Bakgrunnen for dette er at forsikringsselskapet teknisk sett blir eier av aksjene – det skjer en avhendelse fra et rettssubjekt til et annet i skatterettslig forstand, og aksjene inngår etter overføringen i en livsforsikring med investeringsvalg for kunden. Det er imidlertid intet i det foreliggende faktum som tyder på at den aktuelle kunden har forstått at kontobyttet innebar at forsikringsselskapet ville bli eier av aksjene. At denne kunden i en slik situasjon likevel har forstått eller burde forstå at bruken av ordene ”realisasjon av aksjene” på nettsidene, ville utløse gevinstbeskatning, mener medlemmene Woxholth og Johannesen ikke er tilfellet. Det forhold at 695 kunder som har flyttet aksjebeholdningen antagelig må kunne sies å ha forstått dette, men ikke den aktuelle kunden, er i denne sammenheng ikke noe avgjørende argument. Bedømmelsen av om foretakets informasjonsplikt er oppfylt, må foretas konkret i forhold til den enkelte kunde, og i det aktuelle saksforholdet er medlemmene Woxholth og Johannesen av den oppfatning at kunden tydeligvis ikke har hatt noen slik forståelse, noe som antagelig har sammenheng med hans manglende erfaring og forståelse av de skattemessige konsekvensene, jfr foran.

Dersom det av nettsidene hadde fremgått at overføringen ville innebære en realisasjon av aksjene *med (potensiell) plikt til å betale gevinstskatt*, ville informasjonen ha vært tilstrekkelig presis til å bringe denne kunden ut av den villfarelse han befant seg i. Medlemmene Woxholth og Johannesen gjentar at den vurderingen som her er foretatt tar sitt utgangspunkt i hva denne kunden ut fra de konkrete omstendigheter må kunne forvente å få av informasjon og at det i den sammenheng ikke kan stilles noe krav om at foretaket har opptrådt (bevisst) uaktsomt.

Medlemmene Woxholth og Johannesen er av den oppfatning at det ikke på noen måte kan utelukkes at klager ikke hadde inngått avtale om kontoskifte, dersom han hadde blitt gjort oppmerksom på at dette ville kunne utløse gevinstbeskatning. Disse medlemmene viser her til at klager gjennomgående i alle sin kommunikasjon med foretaket har vært svært opptatt nettopp av sin skattemessige posisjon. Det ligger i sakens natur at dette gjelder klagers samlede skattemessige posisjon, ikke bare om kontoskiftet ville innebære en utsettelse av beskatningsplikt eller andre skattemessige fordeler. Det forhold at et kontoskiftet ville kunne innebære en umiddelbar plikt til å betale gevinstskatt, må antas å ha vært av så sentral betydning for klager, at det på ingen måte kan utelukkes at han ville ha unnlatt å inngå avtalen om kontobytte, dersom han hadde blitt gjort oppmerksom nettopp på muligheten for at skiftet ville påføre ham skatteplikt for gevinst.

Medlemmene Woxholth og Johannesen nevner for ordens skyld at det ikke kan se at innklagede har utøvet en særlig klanderverdig rådgivning overfor klager, slik det er anført fra klagers side. Dette er som det fremgår heller ikke noe nødvendig kriterium for at rådgivningen vil kunne sies å være i strid med forbudet om å avgi ”villedende” informasjon, jfr foran.

Medlemmene Woxholth og Johannesen har etter dette kommet til at innklagede har overtrådt vphl § 10-11 tredje ledd, ved å ha unnlatt å besørge at klager i det aktuelle tilfellet har fått ”korrekt, klar og ikke villedende” informasjon.

Medlemmene Woxholth og Johannesen har på denne bakgrunn kommet til at klager gis medhold.

Medlemmene Lien og Hatling (medlemmene) støtter ikke konklusjonen til medlemmene Woxholth og Johannesen. Medlemmene Lien og Hatling er av den oppfatning at et verdipapirforetaks ansvar overfor kunder ikke strekker seg så langt som konklusjonen legger opp til, og at Netfonds ikke har brutt god forretningsskikk, jfr vphl § 10-11 tredje ledd om at «*Verdipapirforetak skal påse at all informasjon til kunder eller potensielle kunder er korrekt, klar og ikke villedende*».

Disse medlemmene er av den oppfatning at klager forstod eller burde ha forstått hva begrepet «realisasjon» i den aktuelle situasjonen innebar med hensyn til potensiell beskatning, jfr referat fra samtale nedenfor.

Disse medlemmene viser til at klager, for å gjennomføre den aktuelle transaksjonen, måtte åpne nettsidene hvor det fremgår:

«Merk at ved overførsel av aksjer til investeringskonto vil det medføre en realisasjon»,

og videre på den nettsiden som brukes for å flytte aksjene fremgår det:

«Flytting av aksjer fra depot hos Netfonds Bank til Livkonto innebærer en realisasjon av aksjeposten. Det vil si, de vil bli solgt fra depotet, pengene vil bli overført Livkontoen, og de vil bli kjøpt der. Som omsetningskurs vil referansekurs på børsen brukes. Det vil ikke bli lagt til noen kurtasje for denne transaksjonen».

Klager har ikke bestridt at denne informasjonen fremgikk på nettsidene på tidspunktet for overføringen.

Disse medlemmene er av den oppfatning at om ikke klager forstod informasjonen på nettsiden om at overføringen ville medføre en realisasjon, så burde han i alle fall, som aksjeeier, forstått det når det på nettsidene henvises til at «Som omsetningskurs vil referansekurs på børsen brukes». Det var kun klager som hadde kunnskap om anskaffelseskursen på de aksjene han eide, og klager burde ha visst at aksjene hans hadde en betydelig urealisert gevinst på det aktuelle tidspunktet. På bakgrunn av ovennevnte mener medlemmene at klager forstod, eller burde ha forstått at overførselen innebar en realisasjon med potensiell beskatning.

Medlemmene Lien og Hatling har etter dette kommet til at den skriftlige informasjonen på nettsidene vedrørende flytting av aksjer fra VPS konto hos Netfonds til kapitalforsikringskonto i Netfonds Livsforsikring AS var «korrekt, klar og ikke villedende» informasjon, jfr vphl § 10-11 tredje ledd.

Når det gjelder spørsmålet om de to samtalene med kundebehandlere som fant sted i forkant av klagers flytting av aksjene kan endre denne konklusjonen etter en samlet bedømmelse, så har disse medlemmene følgende kommentarer:

Den første samtalen i januar 2016 handler om produktet investeringskonto og produktets skatteegenskaper. I stor grad dreier samtalen seg om produktets gebyr, samt at med de midler klager gir uttrykk for at han besitter, at det kan forhandles om nivået på gebyret. Samtalen for øvrig dreier seg om at kundebehandler forklarer hva

investeringskontoen/kapitalforsikringen innebærer skattemessig sammenlignet med en vanlig konto, og det diskuteres realisasjon på vanlig konto og kapitalkontoen. Selv om klager synes å fremstå som uerfaren med hensyn til visse skattemessige begreper, og benevner seg selv som «dum» på området, så etterlater klager ikke et inntrykk av at han ikke forstår hva «realisasjon» innebærer. Klager uttaler blant annet i samtalen at «*Okei. Fordi det er de pengene du realiserer som du skal skatte av?*».

Etter disse medlemmenes oppfatning kan det ikke, basert på denne samtalens karakter og innhold, konkluderes med at informasjon om potensiell gevinstbeskatningsplikt ved flytting av aksjer mellom de to ulike kontotyper er informasjon som kunden i den foreliggende situasjon må sies å kunne regne med å få. Det er ikke denne type informasjon kunden etterspør, og det er heller ikke etter disse medlemmers oppfatning noen klar foranledning for kundebehandler til å bringe dette temaet mer eksplisitt frem på eget initiativ, og da særlig sett hen til at klager er innforstått med at «realisasjon» potensielt kan utløse skatteplikt. Det er etter disse medlemmenes syn ikke noe i denne samtalen som kan endre en samlet bedømmelse av informasjonen som er gitt via nettportalen.

Den andre samtalen finner sted i april 2016; samme dag overføringen finner sted, men forut for bruken av nettsidene klager må benytte for å foreta flyttingen av aksjeposten fra den ene kontotypen til den andre. I denne samtalen etterlater ikke klager et inntrykk av at han er uerfaren med skatt, ei heller fremstiller han seg som «dum» på området. Kundebehandler får informasjon om at klager allerede er en aktiv kunde med konto hos foretaket. Det er lite som etterlater et inntrykk for denne kundebehandler at klager ikke har innsikt i de skattemessige virkningene av verdipapirhandel. Medlemmene viser imidlertid til at en god kundebehandler med fordel kunne ha opplyst, at en overføring fra en vanlig VPS-konto til en kapitalforsikringskonto medfører en realisasjon med skattemessig gevinst/taps beregning, når klager uttaler at «*Men altså når du da oppretter en konto så skjer det nesten akkurat som vanlig kjøp og salg altså, det skjer ikke noe annet*».

Disse medlemmene mener at klager selv burde ha spurt om eventuelle skattemessige konsekvenser av en overføring til kapitalforsikringskonto, etter å ha vurdert overføring i 3 måneder og hensyntatt at han skal flytte aksjer med en markedsverdi på 20 millioner kroner. Det vises til at det var klager som tok initiativ til begge samtalene med foretaket og som stilte konkrete spørsmål til kundebehandlerne. I vurdering av de to samtalene tillegger medlemmene også vekt på tiden som har gått mellom samtalene, og ser ikke samtalene i sammenheng, da kundebehandler i den andre samtalen ikke har informasjon om den første samtalen. Medlemmene mener det i denne situasjonen ikke foreligger en særskilt aktsomhetsplikt for kundebehandler til å opplyse eksplisitt om realisasjon med påfølgende gevinstbeskatningsplikt, eller at klager måtte kunne påregne å bli særskilt opplyst om dette.

Disse medlemmene bemerker også at klager ikke synes å være uerfaren med handel i aksjer. Det fremgår at klager har kjøpt aksjer i en 10 års periode forut for overføringen til kapitalforsikringskonto, og at aksjene ved overføringen hadde en betydelig markedsverdi; rundt 20 millioner kroner. Medlemmene mener det kan forventes av en fornuftig investor med en slik formuesverdi at han før overflytting tilegner seg grunnleggende forståelse, samt forvisser seg om hva en informasjon om realisasjon, slik det fremgår av Netfonds nettsider, innebærer for sin egen situasjon med lav kostpris.

Etter en samlet bedømmelse av samtalene og informasjonen på nettsidene, ser ikke medlemmene Lien og Hatling at det foreligger omstendigheter hvor klager bør kunne

gjøre regning med å bli opplyst om at klagers kontobytte ville kunne medføre gevinstbeskatning.

Medlemmene Lien og Hatling viser for øvrig til at det må forventes at en aksjeinvestor kjenner til sammenhengen mellom realisasjon og gevinstbeskatning.

Det følger av verdipapirforskriften § 10-9, at informasjon til kunder skal være tilpasset kunnskapsnivået til den relevante kundekrets. Forskriften utdyper vphl § 10-11 tredje ledd. Det er altså ikke den konkrete kunden informasjonen skal være tilpasset, men heller «målgruppen» for det aktuelle produktet.

Verdipapirforskriften § 10-9 gjennomfører MiFID I regelverket. Etter gjennomføringsdirektivet til MiFID I artikkel 27 nr 2, skal informasjon til kunder

«.. be sufficient for, and presented in a way that is likely to be understood by, the average member of the group to whom it is directed, or by whom it is likely to be received».

Dette er veiledende for forståelsen av hvor presis informasjonen må være tilpasset den aktuelle kundekretsen for et produkt. Det er altså ikke noe absolutt krav til at alle medlemmene av den relevante kundekretsen skal forstå all informasjon.

I denne forbindelse vises det til at av 695 kunder som har flyttet aksjebeholdningen til Netfonds Livkonto, så er klager den eneste som har klaget over at han ikke var informert om at forflytningen utløser gevinstbeskatning. Som medlemmene Lien og Hatling også har bemerket over, må det forventes at en aksjeeier, som blant annet vil være kundekretsen for en investeringskonto, forstår at en «realisasjon av aksjer» innebærer salg av aksjer og derved utløser potensiell gevinstbeskatning.

På bakgrunn av ovennevnte vurderinger gir medlemmene Lien og Hatling klager ikke medhold.

Etisk Råd har etter dette delt seg som følger:

Medlemmene Woxholth og Johannesen gir klager medhold.

Medlemmene Lien og Hatling gir klager ikke medhold.

Oslo, den 19. mars 2018